

สาขาวิชานิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

41323

การสอนเสริมครั้งที่ ๒

เอกสารโสตทัศนศึกษา

กฎหมายพาณิชย์ 3

COMMERCIAL LAW 3

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา กฎหมายพาณิชย์ 3 การสอนเสริมครั้งที่ 2
จัดทำเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 28 ภาค 2/2555 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 2

ชุดวิชา 41323 กฎหมายพาณิชย์ 3

รายชื่อหน่วยที่สอนเสริม ตัวเงิน (หน่วยที่ 8 – 15)

ประเด็น

1. ประเภทของตัวเงิน
2. หลักทั่วไปของสัญญาตัวเงิน
3. ตัวแลกเงิน
4. ตัวสัญญาใช้เงิน
5. เช็ค
6. ตัวเงินปลอม
7. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534

แนวคิด

1. ตัวเงินมี 3 ประเภทคือ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และเช็ค
2. กฎหมายได้บัญญัติหลักเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้บังคับแก่ตัวเงินทั้ง 3 ประเภท คือในเรื่องการเขียนข้อความ ความรับผิดชอบของผู้ลงมือชื่อในตัว การใช้เงิน ผู้ทรงตัวเงิน
3. ตัวแลกเงินต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด อาจจะถูกออกในลักษณะตัวระบุชื่อหรือตัวผู้ถือ และสามารถโอนเปลี่ยนมือกันได้ รวมทั้งประกันการใช้เงินได้
4. ตัวสัญญาใช้เงินต้องมีรายการตามที่กฎหมายกำหนด และมีเฉพาะตัวระบุชื่อ
5. เช็คเป็นตราสารที่สั่งให้ธนาคารใช้เงินตามจำนวนที่ระบุในเช็ค ธนาคารจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินเมื่อมีการยื่นเช็คโดยชอบ
6. ลายมือชื่อปลอมในตัวเงินไม่กระทบกระเทือนถึงความสมบูรณ์ของลายมือชื่ออื่น แต่ลายมือชื่อปลอมนั้นใช้ไม่ได้เลยใครจะอ้างแสวงหาสิทธิใด ๆ ไม่ได้
7. พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คฯ บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นเครื่องคุ้มครอง และป้องกันความเสียหายของผู้เกี่ยวข้องในการใช้เช็ค

วัตถุประสงค์

1. บอกประเภทของตัวเงินได้
2. อธิบายหลักทั่วไปของสัญญาอันเกิดจากการใช้ตัวเงินได้
3. อธิบายและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับตัวแลกเงินได้
4. อธิบายเกี่ยวกับตัวสัญญาใช้เงินได้
5. อธิบายและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับเช็คได้
6. อธิบายกรณีเกี่ยวกับตัวเงินปลอมได้
7. อธิบายและวินิจฉัยความผิดที่เกิดจากการใช้เช็คได้

กิจกรรมสอนเสริม

1. แนะนำตัวผู้สอน
2. แจ้งว่าจะสอนเรื่องอะไร
3. อธิบายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักทั่วไปของสัญญาตัวเงิน
4. ชักถามนักศึกษาเกี่ยวกับหลักทั่วไปของสัญญาตัวเงิน
5. อธิบายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวแลกเปลี่ยน
6. ตั้งปัญหาให้นักศึกษาวินิจฉัยเกี่ยวกับตัวแลกเปลี่ยน
7. อธิบายเรื่องตัวสัญญาใช้เงินโดยย่อ
8. อธิบายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเช็ค ตัวเงินปลอม และพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค
9. ตั้งปัญหาเกี่ยวกับเช็คให้นักศึกษาวินิจฉัย
10. เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาทั่วไป
11. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักศึกษา

สื่อการสอนเสริม

1. ชุดการสอนเสริม (สำหรับอาจารย์สอนเสริม)
2. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายพาณิชย์ 3 เล่ม 2

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจของนักศึกษา
2. ประเมินความรู้ของนักศึกษาจากการตอบปัญหาต่างๆ
3. ประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
4. ประเมินผลผู้สอนด้วยตนเอง จากแนวทางและรูปแบบที่กำหนด

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาก่อนการสอนเสริม

ครั้งที่ 2

ชุดวิชา กฎหมายพาณิชย์ 3

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตัวเงิน

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปในที่ละข้อ และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อคำตอบที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้องที่สุด นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. ตัวเงินมีกี่ประเภท

- ก. ประเภทเดียว
- ข. 2 ประเภท
- ค. 3 ประเภท
- ง. 4 ประเภท
- จ. 5 ประเภท

2. เจ้าหนี้ในตัวเงินได้แก่ใคร

- ก. ผู้สั่งจ่าย
- ข. ผู้จ่าย
- ค. ผู้รับเงิน
- ง. ผู้ทรง
- จ. ผู้รับเงินและผู้ทรง

3. ลูกหนี้ในตัวเงินได้แก่ใคร

- ก. ผู้สั่งจ่าย
- ข. ผู้จ่าย
- ค. ผู้ทรง
- ง. ผู้รับรอง
- จ. ผู้สั่งจ่ายและผู้รับรอง

4. ผู้สลักหลังได้แก่ใคร

- ก. ผู้ลงลายมือชื่อในตัวเงิน
- ข. ผู้ลงลายมือชื่อก่อนผู้ทรง
- ค. ผู้ลงลายมือชื่อคนแรกในตัวเงิน
- ง. ผู้ลงลายมือชื่อในใบประจำต่อ
- จ. ผู้ลงลายมือชื่อในตัวเงินนอกจากในฐานะผู้สั่งจ่าย ผู้รับรอง และผู้รับอาวัล

5. นายแดงออกตั๋วแลกเงินโดยขีดฆ่าคำว่าผู้ถือสั่งให้นายดำจ่ายเงินให้นายเขียว นายเขียวสลักหลังและส่งมอบตั๋วให้นายเหลือง นายเหลืองสลักหลังโอนให้นายฟ้า กรณีดังกล่าวใครบ้างจะต้องรับผิดชอบใช้เงินแก่นายฟ้า
- นายแดง
 - นายดำ
 - นายดำและนายแดง
 - นายแดง นายเขียว นายเหลือง
 - นายเขียว นายเหลือง นายแดงและนายดำ
6. รายการในตัวแลกเงินรายการใดต่อไปนี้อหากไม่มี กฎหมายให้ผู้ทรงโดยสุจริตสามารถรอกงได้
- ชื่อผู้จ่าย
 - คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
 - คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
 - วันถึงกำหนดการใช้เงิน
 - สถานที่ใช้เงิน
7. การอาวัล หมายถึงข้อใด
- การรับรอง
 - การใช้เงิน
 - การค้าประกัน
 - การรับรู้
 - การยอมรับผิดกรณีไม่มีผู้ใดใช้เงินตามตั๋วเงิน
8. ผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงินยอมต้องผูกพันเป็นอย่างเดียวกันกับผู้ใดในตัวแลกเงิน
- ผู้สั่งจ่าย
 - ผู้รับรอง
 - ผู้จ่าย
 - ผู้สลักหลัง
 - ผู้สั่งจ่ายและผู้รับรอง
9. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงในข้อสำคัญในตัวเงินที่จะทำให้ตัวเงินเสียไปนั้น “ข้อสำคัญ” ดังกล่าวได้แก่ข้อใด
- ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย
 - เฉพาะวันที่ลงในตั๋วเงิน
 - เฉพาะจำนวนเงินในตัวเงิน
 - เวลาใช้เงินและสถานที่ใช้เงิน
 - วันที่ลงในตั๋วเงิน จำนวนเงิน เวลาใช้เงินและสถานที่ใช้เงิน

10. ในคดีที่ผู้สละหลักฟองไล่เบี้ยกันเอง ต้องฟ้องคดีภายในกำหนดใด

- ก. 3 เดือนนับแต่วันที่ผู้สละหลัก ฟอง เข้าถือเอาตัวเงินและใช้เงินหรือนับแต่วันที่ผู้สละหลักนั้นเองถูกฟ้อง
- ข. 3 เดือนนับแต่วันที่ผู้สละหลักนั้นเองถูกฟ้อง
- ค. 6 เดือนนับแต่วันที่ผู้สละหลัก เข้าถือตัวเงินและใช้เงิน
- ง. 1 ปี นับแต่วันที่ผู้สละหลักนั้นเองถูกฟ้อง
- จ. 3 ปี นับแต่วันที่ผู้สละหลัก เข้าถือตัวเงินและใช้เงินหรือนับแต่วันที่ผู้สละหลักนั้นเองถูกฟ้อง

โครงสร้างกลุ่มเนื้อหาวิชา

กฎหมายพาณิชย์ 3

สัญญาค้ำประกัน
หน่วยที่ 1 - 2

สัญญาจ้าง
หน่วยที่ 3 - 5

สัญญาจำนำ
หน่วยที่ 6 - 7

ประเภทตัวเงิน
หน่วยที่ 8 - 11

ตัวสัญญาใช้เงิน อายุความ ตัวเงินปลอม ตัวเงินฎกลัก ตัวเงินหาย
หน่วยที่ 13

แนวทางปฏิบัติทางธุรกิจเกี่ยวกับตัวเงิน และการประกันด้วยบุคคลและทรัพย์สิน
หน่วยที่ 14

ความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็ค
หน่วยที่ 15

ไต่ทศน์ # 2.2 การเขียนข้อความลงในตั๋วเงิน

การเขียนข้อความลงในตั๋วเงิน (มาตรา 899)

1. ให้เขียนเฉพาะข้อความที่บัญญัติไว้ในลักษณะตั๋วเงิน
2. ข้อความอื่นเขียนลงก็ไม่เป็นผล

ไต่ทศน์ # 2.3 ความรับผิดชอบของผู้ลงลายมือชื่อในตั๋วเงิน

ความรับผิดชอบของผู้ลงลายมือชื่อในตั๋วเงิน

1. หลัก (มาตรา 900)
 - (1) ผู้ลงลายมือชื่อของตน ต้องรับผิดชอบ
 - (2) ลงลายมือชื่อภาษาใดก็ได้
 - (3) ใช้ลายพิมพ์นิ้วมือ แยกใด ไม่ได้
2. ลงลายมือชื่อแทนผู้อื่น (มาตรา 901)
 - (1) ต้องเขียนว่าทำการแทนผู้อื่น
 - (2) มิฉะนั้นผู้ลงลายมือชื่อต้องรับผิดชอบ
3. ความสามารถของผู้ลงลายมือชื่อไม่มีผลต่อความรับผิดชอบของผู้อื่น (มาตรา 902)
 - (1) ผู้ที่ไม่สามารถเป็นคู่สัญญาได้
 - (2) ผู้ที่สามารถเป็นคู่สัญญาได้แต่ไม่เต็มผล

ไต่ทศน์ # 2.4 การใช้จ่ายเงินตามตัวเงิน

การใช้จ่ายเงินตามตัวเงิน

1. หลัก : ห้ามผ่อนวันใช้เงิน (มาตรา 903)
2. ผล : ผู้ทรงลั่นสิทธิไล่เบี้ยคู่สัญญาคนก่อน ๆ ซึ่งมีได้ตกลงด้วย (มาตรา 948)
 - แต่ (ก) ผู้รับอาวัล
 - (ข) ผู้สอดเข้าแก้หน้า

ไม่ใช่คู่สัญญาคนก่อน ๆ

ไต่ทศน์ # 2.5 ผู้ทรงตัวเงิน

ผู้ทรงตัวเงิน (มาตรา 904, 905)

ลักษณะ

1. ผู้ครอบครองตัวในฐานะผู้รับเงิน (มาตรา 904)
2. ผู้ครอบครองตัวในฐานะผู้รับสลักหลัง (มาตรา 904)
3. ผู้ถือตัวชนิดส่งจ่ายผู้ถือ (มาตรา 905 วรรคท้าย)
4. บุคคลได้ตัวไว้ครอบครอง (มาตรา 905) โดยการ
 - ก. สลักหลังไม่ขาดสาย (แม้การสลักหลังรายที่สุดจะเป็นการสลักลอย)
 - ข. ลงลายมือชื่อในการสลักหลังรายที่สุด (หลังจากผู้สลักหลังลอย)
 - ค. ผู้ครอบครองตัวผู้ถือโดยสุจริต และปราศจากความประมาทเลินเล่อ (มาตรา 905 วรรคท้าย)

ไต่ถาม # 2.6 คู่สัญญาในตัวเงิน

คู่สัญญาในตัวเงิน (มาตรา 906)

1. เจ้าหนี้
 - (1) ผู้ทรง
 - (2) ผู้ใช้เงินตามตัว แล้วเข้าถือเอาตัว
 - (3) ผู้สลักหลังแล้วต่อมาเป็นผู้รับสลักหลังใหม่
 - (4) ผู้สืบสิทธิของผู้ทรง
2. ลูกหนี้
 - (1) ผู้รับรอง
 - (2) ผู้สั่งจ่าย
 - (3) ผู้สลักหลัง
 - (4) ผู้รับอาวัล
 - (5) ผู้สอดเข้าแก้หน้า

ไต่ถาม # 2.7 ผู้เกี่ยวข้องในตัวแลกเงิน

ผู้เกี่ยวข้องในตัวแลกเงิน

1. ผู้สั่งจ่าย อาจสั่งจ่ายแก่ตัวเองก็ได้
2. ผู้จ่าย
3. ผู้รับเงิน อาจเป็นคนเดียวกับผู้สั่งจ่าย

ไต่ถาม # 2.8 รายการในตัวแลกเงิน

รายการในตัวแลกเงิน (มาตรา 908)

1. คำบอกชื่อว่าเป็นตัวแลกเงิน
2. คำสั่งอันปราศจากเงื่อนไขให้จ่ายเงินจำนวนแน่นอน
3. ชื่อผู้จ่าย
4. วันถึงกำหนดใช้เงิน
5. สถานที่ใช้เงิน
6. ชื่อผู้รับเงิน หรือให้ใช้เงินแก่ผู้ถือ
7. วันและสถานที่ออกตัว
8. ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

ไต่ตทัศน์ # 2.9 รายการที่อาจเว้นได้

รายการที่อาจเว้นได้

1. วันถึงกำหนดใช้เงิน (มาตรา 910 วรรคสอง 913)
 - (1) ถ้าไม่ระบุ ใช้เงินเมื่อได้เห็น
 - (2) อาจระบุดังนี้
 - 2.1 วันที่กำหนดไว้
 - 2.2 เมื่อสิ้นระยะที่กำหนดนับแต่วันลงในตัว
 - 2.3 เมื่อทวงถามหรือเมื่อได้เห็น
 - 2.4 เมื่อสิ้นระยะที่กำหนดนับแต่ได้เห็น
2. สถานที่ใช้เงิน (มาตรา 910 วรรคสาม)
 - ไม่ระบุ ถือเป็นภูมิลำเนาผู้จ่าย
3. วันและสถานที่ออกตัว (มาตรา 910 วรรคสี่ วรรคห้า)
 - (1) ไม่ลงสถานที่ออก ออกที่ภูมิลำเนาผู้สั่งจ่าย
 - (2) ไม่ลงวันที่ออก ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายจตุวันที่ถูกต้องลงโดยสุจริตได้

ไต่ตทัศน์ # 2.10 ลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในตัวแลกเงิน

ลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายในตัวแลกเงิน

1. วิธีลง
 - (1) ต้องเขียนหรือเซ็น
 - (2) พิมพ์ดีด พิมพ์ลายนิ้วมือ แกงไตไม่ได้
 - (3) ประทับตราไม่ได้ แต่ลงลายมือชื่อพร้อมประทับตราได้
2. ลายมือชื่อปลอม
 - (1) ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย
 - (2) ไม่กระทบกระทั่งความสมบูรณ์แห่งลายมือชื่ออื่นในตัว
 - (3) แต่จะเรียกร้องผู้ถูกปลอมลายมือชื่อไม่ได้

ไต่ตทัศน์ # 2.11 ลักษณะการออกตัวแลกเงิน

ลักษณะการออกตัวแลกเงิน

1. ตัวระบุชื่อผู้รับเงิน (ตัวชนิดสั่งจ่ายให้แก่บุคคลเพื่อเขาสั่ง)
2. ตัวผู้ถือ (ไม่ระบุชื่อผู้รับเงิน)

ไต่ถาม # 2.12 ความรับผิดชอบของผู้ส่งจ่าย หรือผู้สลักหลังตัวแลกเงิน**ความรับผิดชอบของผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังตัวแลกเงิน (มาตรา 914)**

1. ผู้ทรงต้องยื่นตัวให้ผู้จ่ายรับรองและใช้เงินก่อน
2. ถ้าผู้จ่ายไม่รับรองหรือไม่จ่ายเงิน ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้าน (มาตรา 960)
3. เมื่อคัดค้านแล้ว ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะใช้เงินให้ผู้ทรง
4. ผู้ส่งจ่ายหรือผู้สลักหลังจะใช้เงินแก่ผู้สลักหลังที่ถูกบังคับให้ใช้เงินตามตัว

ไต่ถาม # 2.13 ข้อกำหนดลบล้างความรับผิดในตัวแลกเงิน**ข้อกำหนดลบล้างความรับผิดในตัวแลกเงิน (มาตรา 915)**

1. ต้องจดลงไว้โดยชัดแจ้ง
2. ต้องจดลงในตัว
3. ประเภทของข้อกำหนดที่จะจดไว้
 - 3.1 ข้อกำหนดลบล้างหรือจำกัดความรับผิดต่อผู้ทรง
 - 3.2 ข้อกำหนดลดหน้าที่ของผู้ทรง

การโอนตัวแลกเงิน

1. การโอนตัวระบุชื่อ (มาตรา 917 วรรคหนึ่ง)
 - (1) ลงลายมือชื่อสลักหลังในตัว
 - (2) ส่งมอบตัวแก่ผู้รับโอน

2. การโอนตัวผู้ถือ (มาตรา 918)
 - (1) ส่งมอบตัวแก่ผู้รับโอน
 - (2) ไม่ต้องลงลายมือชื่อสลักหลังในตัว
 - (3) ถ้าสลักหลังตัวผู้ถือ เป็นอาวัลผู้สั่งจ่าย (มาตรา 921)

3. ผู้รับโอน (มาตรา 917 วรรคสาม)
 - (1) จะเป็นบุคคลใดก็ได้ แม้ลูกหนี้ตามตัวก็ได้
 - (2) ผู้นั้นโอนตัวต่อไปอีกได้

4. ผลของการโอน (มาตรา 916)
 - (1) ผู้รับโอนมีสิทธิดีกว่าผู้โอน
 - (2) ผู้ถูกฟ้องให้รับผิดชอบตัวเงินไม่สามารถต่อสู้ผู้ทรงด้วยข้อต่อสู้
 - (ก) ที่เกี่ยวพันระหว่างตนกับผู้สั่งจ่าย
 - (ข) ที่เกี่ยวพันระหว่างตนกับผู้ทรงคนก่อน
 - (3) ยกเว้น : การโอนมีขึ้นด้วยการฉ้อฉล (ไม่สุจริต)

ไต่ทศน์ # 2.15 การห้ามโอนตัวแลกเงิน**การห้ามโอนตัวแลกเงิน**

1. ผู้สั่งจ่ายห้ามโอน (มาตรา 917 วรรคสาม)
 - (1) ต้องเขียนไว้ด้านหน้าตัวว่าห้ามเปลี่ยนมือหรืออย่างอื่น
 - (2) ตัวเปลี่ยนมือไม่ได้แต่ต้น
 - (3) ถ้าจะโอนต้องโอนอย่างหนึ่งสามัญ

2. ผู้สลักหลังห้ามโอน (มาตรา 923)
 - (1) เขียนด้านหน้าหรือหลังตัวก็ได้
 - (2) ว่าห้ามสลักหลังหรือห้ามโอน

3. ผลการฝ่าฝืนการห้ามโอน
 - (1) ผู้สั่งจ่ายห้าม
ผู้รับโอนไม่เป็นผู้ทรง
 - (2) ผู้สลักหลังห้าม
 - (ก) ผู้รับโอนคนต่อมาฟ้องผู้ห้ามโอนไม่ได้
 - (ข) ตัวเงินคงโอนกันได้

ไต่ถาม # 2.17 การรับรองตัวแลกเงิน

การรับรองตัวแลกเงิน

1. ความหมายของการรับรองตัวแลกเงิน
 - (1) การที่ผู้ทรงนำตัวไปให้ผู้จ่ายลงลายมือชื่อที่ด้านหน้าตัว
 - (2) เพื่อรับรองว่า
 - (3) เมื่อตัวถึงกำหนดจะจ่ายเงินให้
 - (4) เฉพาะผู้จ่ายเท่านั้นที่รับรองได้

2. หลักเกณฑ์การนำตัวไปให้รับรอง (มาตรา 927, 928, 929)
 - (1) เป็นสิทธิของผู้ทรง
 - (ก) ผู้สั่งจ่ายกำหนดให้ยื่นเพื่อรับรอง
 - (ข) ผู้สละหลังกำหนดให้ยื่น เว้นแต่ผู้สั่งจ่ายห้ามไว้
 - (ค) ตัวที่ใช้เงินเมื่อสิ้นกำหนดนับแต่ได้เห็น ต้องให้รับรองใน 6 เดือน นับแต่ออกตัว

 - (2) กรณีที่ไม่ต้องยื่นให้รับรอง
 - (ก) ผู้สั่งจ่ายห้ามการรับรองไว้
 - (ข) ตัวที่ใช้เงินเมื่อได้เห็น

 - (3) ตัวที่ห้ามการรับรองไม่ได้
 - (ก) ตัวที่ให้จ่ายเงินที่อื่นมีใช้ภูมิลำเนาผู้จ่าย
 - (ข) ตัวที่ให้จ่ายเงินในกำหนดเวลาหนึ่งนับแต่ได้เห็น

 - (4) กำหนดเวลายื่นตัวให้รับรอง
 - (ก) แล้วแต่ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สละหลังกำหนด
 - ผู้สั่งจ่ายสั่งมิให้นำไปยื่นก่อนถึงวันใด
 - ผู้สั่งจ่ายหรือผู้สละหลังสั่งให้นำไปยื่นในวันใด
 - (ข) ตัวให้ใช้เงินเมื่อสิ้นเวลานับแต่ได้เห็น ต้องให้รับรองใน 6 เดือน นับแต่วันออกตัว
 - (ค) ถ้าไม่มีข้อกำหนดมีสิทธิยื่นให้รับรองทันที

ไต่ทศน์ # 2.18 วิธีรับรองตัวแลกเงิน

วิธีรับรองตัวแลกเงิน (มาตรา 931)

1. ผู้จ่ายลงชื่อด้านหน้าตัว หรือ
2. ผู้จ่ายเขียนด้านหน้าตัวว่า รับรองแล้ว และลงลายมือชื่อ
3. ถ้าเขียนด้านหลัง ไม่ใช่การรับรองหรือสลักหลัง
4. ก่อนตัวหลุดมือ ผู้รับรองขีดฆ่าคำรับรองได้ (มาตรา 934)
5. ถ้ามีหนังสือแจ้งผู้ทรงหรือคู่สัญญาอื่นว่ารับรองแล้ว และขีดฆ่าคำรับรองภายหลัง ถือว่ารับรอง
6. ผู้จ่ายต้องรับรองภายใน 24 ชั่วโมง

ไต่ทศน์ # 2.19 ผลของการไม่ยื่นตัวแลกเงินให้รับรองหรือยื่นพ้นกำหนด

ผลของการไม่ยื่นตัวแลกเงินให้รับรองหรือยื่นพ้นกำหนด (มาตรา 973)

1. ถ้าผู้สั่งจ่ายกำหนดให้ยื่น ผู้ทรงสิ้นสิทธิไล่เบี้ย
 - ผู้สั่งจ่าย
 - ผู้สลักหลัง
 - ผู้รับอาวัล
2. ยื่นพ้นกำหนดเวลาที่ผู้สั่งจ่ายกำหนด แต่ผู้จ่ายรับรอง
 - (ก) ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลัง หลุดพ้น
 - (ข) ผู้รับรองต้องรับผิดชอบ
3. ผู้สลักหลังกำหนดเวลาให้ยื่น
 - (ก) ผู้สลักหลังคนนั้นหลุดพ้น
 - (ข) ผู้ยื่นยังรับผิดชอบ
4. ตัวที่ต้องยื่นให้รับรองใน 6 เดือน
 - (ก) ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลัง และผู้ยื่นที่ต้องรับผิดชอบหลุดพ้น
 - (ข) ถ้าผู้จ่ายรับรอง ผู้จ่ายรับผิดชอบ

ไต่ทศน์ # 2.20 ประเภทของการรับรองตัวแลกเงิน

ประเภทของการรับรองตัวแลกเงิน (มาตรา 935, 936)

1. รับรองตลอดไป
2. รับรองเพียงบ่าย (มีเงื่อนไข, หรือรับรองบางส่วน)
 - (ก) ผู้ทรงบอกปิดได้
 - (ข) ถ้าผู้ทรงยอมรับ ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังหลุดพ้น
 - (ค) ผู้ทรงแจ้งผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังแล้ว ไม่ได้แย้งในเวลาสมควรถือว่ายินยอม
 - (ง) การรับรองบางส่วน ถ้าได้บอกกล่าวแล้วโดยชอบ ผู้ทรงรับรองได้ และผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลังไม่หลุดพ้น แต่ต้องคัดค้านส่วนที่ไม่รับรอง

ไต่ทศน์ # 2.21 ผลของการรับรองตัวแลกเงิน

ผลของการรับรองตัวแลกเงิน (มาตรา 937)

1. ผู้จ่ายเป็นลูกหนี้ในฐานะผู้รับรอง
2. ผู้กพันตามเนื้อความคำรับรอง
 - (ก) ไม่ว่าจะยื่นตัวทำถูกต้องหรือไม่
 - (ข) ไม่ว่าจะรับรองเพียงบ่ายอย่างไร

การอวัลต์ัวแลกเงิน

1. ความหมายของการอวัลต์ (มาตรา 938 วรรคหนึ่ง)
 - (1) ค้ำประกันความรับผิดชอบ
 - (ก) ทั้งหมด หรือ
 - (ข) บางส่วน
 - (2) ของคู่สัญญาคนใดคนหนึ่งในตัว

2. ข้อแตกต่างระหว่างการอวัลต์กับการค้ำประกันหนี้
 - (1) ผู้ค้ำประกันมีสิทธิเบี่ยงบ่าย ผู้รับอวัลต์ไม่มีสิทธิเบี่ยงบ่าย
 - (2) เจ้าหนี้ผ่อนเวลาให้ลูกหนี้ ผู้ค้ำประกันหลุดพ้น แต่ผู้รับอวัลต์ไม่หลุดพ้น
 - (3) ผู้ค้ำประกันไล่เบี่ยงกันเองได้เพราะเป็นลูกหนี้ร่วม แต่ผู้รับอวัลต์ไล่เบี่ยงกันเองไม่ได้

3. ผู้รับอวัลต์ (มาตรา 938 วรรคสอง) ใครเป็นผู้รับอวัลต์
 - (1) บุคคลภายนอก
 - (2) คู่สัญญาแห่งตัวนั้น แต่จะอวัลต์ตนเองไม่ได้

4. กำหนดเวลาเข้ารับอวัลต์
 - ต้องก่อนผู้จ่ายปฏิเสธไม่รับรอง

5. วิธีอวัลต์ (มาตรา 938, 921)
 - (1) ลงชื่อด้านหน้าตัว
 - (2) เขียนว่า ใช้ได้เป็นอวัลต์ด้านหน้าหรือหลังตัวและลงลายมือชื่อ
 - (3) ลงลายมือชื่อสลักหลังตัวผู้ถือ (มาตรา 921) เป็นอวัลต์ผู้ส่งจ่าย
 - (4) ไม่ระบุว่าอวัลต์ใคร ถือว่าอวัลต์ผู้ส่งจ่าย

6. ผลของอวัลต์ (มาตรา 940)
 - (1) ผูกพันเช่นเดียวกับผู้ที่ตนประกัน
 - (2) ยกข้อต่อสู้ผู้ที่ตนประกันไม่ได้
 - (3) มีสิทธิไล่เบี่ยง
 - (ก) ผู้ที่ตนประกัน
 - (ข) ผู้รับผิดชอบผู้หนี้
 - (4) ผู้รับอวัลต์หลายคน
 - (ก) รับอวัลต์คู่สัญญาต่างคนกัน ไล่เบี่ยงกันได้
 - (ข) รับอวัลต์คู่สัญญาคนเดียวกัน ไล่เบี่ยงกันไม่ได้

ไต่ถาม # 2.23 การใช้สิทธิไล่เบียด

การใช้สิทธิไล่เบียด

1. บุคคลที่ผู้ทรงจะไล่เบียด (มาตรา 967)
 - (1) ผู้ส่งจ่าย ผู้รับรอง ผู้สลักหลัง ผู้รับอาวัล ผู้สอดเข้าแก้หน้า
 - (ก) รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม แม้จะผูกพันคนละฐานะ คนละเวลา
 - (ข) จะฟ้องเรียงตัว หรือทุกคน หรือเลือกฟ้องคนใดก็ได้
 - (2) ไล่เบียดบางคน หรือยกเว้นบางคน ไม่ทำให้คนอื่นหลุดพ้น
 - (3) ไล่เบียดบางคนแต่ได้เงินไม่พอ
 - (ก) เรียกจากคนอื่นอีกได้
 - (ข) แม้คนนั้นจะอยู่ในลำดับหลังคนที่ว่ากล่าวมาก่อน
2. หลักการใช้สิทธิ
 - (1) ผู้ผูกพันภายหลังไล่เบียดผู้ผูกพันก่อนได้ (มาตรา 967 วรรคสาม)
 - (2) ผู้ผูกพันก่อน ไล่เบียดผู้ผูกพันหลังไม่ได้
 - (3) ผู้ส่งจ่าย ผู้สลักหลัง ผู้รับรองคนก่อนๆ ที่ได้รับตัวมาอีก
ไล่เบียดผู้ที่ตนชอบต้องรับผิดชอบก่อนไม่ได้ (มาตรา 971)

ไต่ถาม # 2.24 ผู้ที่เกี่ยวข้องในเช็ค

ผู้ที่เกี่ยวข้องในเช็ค

1. ผู้ส่งจ่าย
2. ธนาคาร
 - (ก) เป็นคนเดียวกับผู้ส่งจ่ายได้
 - (ข) แคชเชียร์เช็ค เช็คของขวัญ
3. ผู้รับเงิน
 - (ก) เป็นคนเดียวกับผู้ส่งจ่ายได้
 - (ข) จ่ายผู้ถือก็ได้

โสตทัศน # 2.25 วิธีนำตัวแลกเงินยื่นให้ใช้เงิน

วิธีนำตัวแลกเงินยื่นให้ใช้เงิน

1. ผู้ทรงยื่นตัวต่อผู้จ่าย และมอบตัวให้เมื่อผู้จ่ายใช้เงิน (มาตรา 945)
2. ถ้าผู้จ่ายใช้เงินบางส่วน (มาตรา 946)
 - (1) ผู้ทรงบอกปิดได้ และคัดค้านเพื่อใช้สิทธิไล่เบี่ย
 - (2) ผู้ทรงยอมรับ ไม่ต้องมอบตัว แต่มอบใบรับให้
 - ผู้ทรงต้องบอกผู้สั่งจ่าย ผู้สลับหลังให้ทราบก่อน
 - ถ้าไม่บอก ผู้สั่งจ่าย ผู้สลับหลังหลุดพ้น (มาตรา 936)
3. ผู้ทรงยอมผ่อนเวลา

เสียสิทธิไล่เบี่ยเอาแก่คู่สัญญาคนก่อน ๆ ที่มีได้ตกลงด้วย (มาตรา 948)

 - ผ่อนก่อนถึงกำหนดใช้เงิน หรือเมื่อนำตัวไปยื่น มีผลตามมาตรา 948
 - ผ่อนหลังทำคำคัดค้าน ไม่มีผล

โสตทัศน # 2.26 ผลการนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ใช้เงิน

ผลการนำตัวแลกเงินไปยื่นให้ใช้เงิน (มาตรา 949)

1. ถ้าผู้จ่ายไม่ยอมจ่าย ผู้ทรงต้องทำคำคัดค้านและไล่เบี่ย
2. ถ้าผู้จ่ายใช้เงินในวันตัวถึงกำหนด ผู้จ่ายหลุดพ้นความรับผิด แต่
 - (1) ต้องไม่น้อยจนหรือประมาณเงินเล่ออย่างร้ายแรง
 - (2) ต้องสลับหลังไม่ขาดสาย
 - (3) ไม่ต้องตรวจลายมือปลอม
 - (4) ถ้าธนาคารเป็นผู้ใช้เงินตามเช็ค บังคับด้วยมาตรา 1009
3. ผู้ใช้หนี้ หมายถึงผู้สั่งจ่าย ผู้สลับหลัง ผู้รับอาวัลด้วย

ไต่ถาม # 2.27 ผลการไม่นำตัวแลกเงินไปยื่นให้ใช้เงิน

ผลการไม่นำตัวแลกเงินไปยื่นให้ใช้เงิน

1. ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลัง คู่สัญญาอื่น หลุดพ้น (มาตรา 973)
2. ผู้รับรองไม่หลุดพ้น จะหลุดพ้นเมื่อนำเงินไปวางที่สำนักงานวางทรัพย์ (มาตรา 947)
3. ถ้าการไม่นำตัวมายื่นเป็นเพราะเหตุจำเป็นซึ่งก้าวล่วงไม่ได้ (มาตรา 974)
 - (1) ยึดเวลาออกไปจนเหตุนั้นสิ้นสุด
 - (2) เมื่อเหตุนั้นสิ้นสุด ผู้ทรงต้องยื่นตัวโดยไม่ชักช้า
 - (3) ผู้ทรงต้องแจ้งผู้สลักหลังคนถัดตนขึ้นไปทราบ
 - (4) ต้องจดข้อความนั้นลงในตัว
 - (5) ผู้สลักหลังต้องบอกกล่าวกันไปตามลำดับจนถึงผู้สั่งจ่าย
 - (6) ถ้าเหตุจำเป็นมีเกิน 30 วันนับแต่ตัวถึงกำหนด
 - ใช้สิทธิไล่เบี้ยได้เลย โดย
 - ไม่ต้องยื่นตัว
 - ไม่ต้องทำคำคัดค้าน

รายการที่ลงในเช็ค (มาตรา 988)

1. รายการในเช็ค (มาตรา 988)

- (1) คำบอกชื่อว่าเช็ค
- (2) คำสั่งไม่มีเงื่อนไขให้ใช้เงินจำนวนแน่นอน
- (3) ชื่อและสำนักธนาคาร
- (4) ชื่อผู้รับเงิน หรือให้ใช้เงินผู้ถือ
- (5) สถานที่ใช้เงิน
- (6) วันและสถานที่ออกเช็ค
- (7) ลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย

2. รายการที่ (4) ไม่ระบุไว้เขียนว่า “เงินสด” และขีดฆ่าคำว่าผู้ถือออก เช็คขาดรายการไม่สมบูรณ์ เป็นเช็ค

3. รายการที่เว้นไว้ (มาตรา 910, 989)

- (1) สถานที่ใช้เงิน ไม่ระบุถือ เอกภุมิลำเนาธนาคาร
- (2) วันออกเช็ค ไม่ระบุ
 - (ก) ไม่ลงไว้ ผู้ทรงโดยชอบด้วยกฎหมายทำการโดยสุจริต กรอกรวันที่ถูกต้องได้
 - (ข) ลงวันที่ล่วงหน้าได้
 - (ค) เจตนาไม่ลงวันที่ อนุญาตให้ผู้ทรงลงวันได้เอง
- (3) สถานที่ออกเช็ค ไม่ระบุออกที่ภูมิลำเนาผู้สั่งจ่าย

ไต่ถาม # 2.29 บทบัญญัติในตัวแลกเงินที่นำมาใช้กับเช็ค

บทบัญญัติในตัวแลกเงินที่นำมาใช้กับเช็ค (มาตรา 989)

1. มาตรา 910 รายการในเช็ค
2. มาตรา 914 ความรับผิดชอบของผู้สั่งจ่าย และผู้สลักหลัง
3. มาตรา 915 ข้อกำหนดดลบล้าง หรือจำกัดความรับผิดชอบของผู้สั่งจ่ายเช็ค
4. มาตรา 916 คู่คุ้มครองผู้ทรงเช็คโดยสุจริต
5. มาตรา 917, 919–920, 920–926 การสลักหลัง
6. มาตรา 918, 921 การโอน
7. มาตรา 938–940 การอาวัล
8. มาตรา 945–946 การใช้เงินตามเช็ค
9. มาตรา 959 สิทธิไต่ถาม
10. มาตรา 967, 971 ความรับผิดชอบของคู่สัญญาในเช็ค
11. สำหรับเช็คที่ออกจากต่างประเทศ ใช้
 - มาตรา 924, 960–964, 973, 974 การคัดค้าน,
 - มาตรา 975–977, 980 การออกตัวเป็นล้ารับ

ไต่ถาม # 2.30 การยื่นเช็คเพื่อใช้เงิน

การยื่นเช็คเพื่อใช้เงิน (มาตรา 990)

1. กำหนดเวลายื่น
 - (1) 1 เดือนนับแต่วันออก กรณีเช็คให้ใช้เงินในจังหวัดเดียวกับที่ออก
 - (2) 3 เดือนนับแต่วันออก กรณีเช็คใช้เงินที่อื่น (ต่างจังหวัด)
2. ผลการไม่ยื่นเช็คในกำหนด
 - (1) ไต่ถามผู้สลักหลังไม่ได้
 - (2) เสียสิทธิต่อผู้สั่งจ่ายเท่าที่เกิดความเสียหาย
 - (3) ผู้รับอาวัลผู้สั่งจ่ายยังคงรับผิดชอบ

ความรับผิดของธนาคาร

1. หน้าที่ใช้เงินตามเช็ค (มาตรา 991)

(1) เป็นหน้าที่ของธนาคารที่ระบุในเช็ค คือ

(ก) เมื่อผู้ทรงยื่นเช็คโดยชอบ

(ข) ธนาคารมีหน้าที่ต้องจ่าย

(ค) ถ้าไม่จ่ายคงต้องรับผิด

- ตามสัญญาระหว่างธนาคารกับผู้สั่งจ่าย
- ฐานละเมิด ถ้าจงใจหรือประมาทเลินเล่อ

(2) เป็นหน้าที่ของธนาคารที่มีต่อผู้สั่งจ่าย

(ก) เพราะธนาคารกับผู้สั่งจ่ายมีสัญญาต่อกัน

(ข) ไม่ใช่หน้าที่ต่อคนทั่วไป

2. สิทธิของธนาคารที่จะไม่จ่ายเงินตามเช็ค

(1) ไม่มีเงินในบัญชีพอจ่ายตามเช็ค

(2) ยื่นเช็คให้ใช้เงินเมื่อพ้น 6 เดือน นับแต่วันออก

(3) มีคำบอกกล่าวว่าจะคนั้นหายหรือถูกลัก

3. กรณีธนาคารสิ้นอำนาจใช้เงินตามเช็คทั่วไป (มาตรา 992)

(1) มีคำบอกห้ามการใช้เงิน

(2) รู้ว่าผู้สั่งจ่ายตาย

(3) รู้ว่าศาลพิทักษ์ทรัพย์ชั่วคราว หรือสั่งให้ผู้สั่งจ่ายล้มละลาย
หรือมีประกาศโฆษณาคำสั่งนั้น

ไสตท์ศน์ # 2.32 เช็คที่ธนาคารรับรอง

เช็คที่ธนาคารรับรอง (มาตรา 993)

1. ผู้ขอให้รับรอง
 - (1) ผู้สั่งจ่าย
 - (2) ผู้ทรง

2. วิธีรับรอง (จดรับรู้)
 - (1) ธนาคารเขียนลงบนเช็คกว่า “ใช้ได้” หรืออย่างอื่น
 - (2) ลงชื่อผู้มีอำนาจ
 - (3) เฉพาะธนาคารตามเช็คจึงจะรับรองได้
 - (4) เป็นสิทธิของธนาคารจะรับรองหรือไม่

3. ผลของการที่ธนาคารรับรองเช็ค
 - ก. ผลต่อธนาคาร
 - (1) เป็นลูกหนี้ขั้นต้น
 - (2) ธนาคารมีหน้าที่ใช้เงินต่อผู้ทรงด้วย
 - ข. ผลต่อผู้สั่งจ่ายและผู้สลักหลัง
 - (1) ผู้ทรงจัดการให้ธนาคารรับรอง
 - ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลัง หลุดพ้น
 - (2) ผู้สั่งจ่ายจัดการให้ธนาคารรับรอง
 - ผู้สั่งจ่าย ผู้สลักหลัง ไม่หลุดพ้น

ไสตท์ศน์ # 2.33 เช็คขีดคร่อม

เช็คขีดคร่อม

วิธีขีดคร่อม (มาตรา 994)

1. ขีดคร่อมทั่วไป
 - (1) มีเส้นขนานคู่ขีดขวางไว้หน้าเช็ค
 - (2) มีหรือไม่มีคำว่า “บริษัท” ระหว่างเส้นขนาน

2. ขีดคร่อมเฉพาะ
 - (1) มีเส้นขนานคู่ขีดขวางไว้หน้าเช็ค
 - (2) ระบุชื่อธนาคารระหว่างเส้นขนาน

โสตทัศน # 2.34 ผลการขีดคร่อมเช็ค

ผลการขีดคร่อมเช็ค (มาตรา 996)

1. เป็นส่วนสำคัญของเช็ค
2. ผู้ใดลบล้างไม่ชอบด้วยกฎหมาย
 - (1) เช็คเสียไป
 - (2) แต่คงใช้ได้
 - ต่อคู่สัญญาที่แก้ไข
 - คู่สัญญาที่ยินยอมในการแก้ไข
 - ผู้สลักหลักภายหลังการแก้ไข

โสตทัศน # 2.35 การใช้เงินตามเช็คขีดคร่อม

การใช้เงินตามเช็คขีดคร่อม (มาตรา 997, 998)

1. ขีดคร่อมเฉพาะ 2 ธนาคารขึ้นไปให้ปฏิเสธการจ่ายเงิน
2. ขีดคร่อมทั่วไป ใช้เงินแก่ธนาคารใดก็ได้
 - (1) ฝ่ายรับผิดต่อผู้ทรง ถ้าเสียหาย
 - (2) เป็นความรับผิดทางละเมิด
3. ขีดคร่อมเฉพาะใช้เงินแก่ธนาคารที่ระบุ
 - (1) ฝ่ายรับผิดต่อผู้ทรงที่เสียหาย
 - (2) รับผิดทางละเมิด
4. ธนาคารไม่ต้องรับผิด

เมื่อใช้เงินโดยสุจริตและไม่ประมาทในกรณี

 - (1) เป็นเช็คไม่มีขีดคร่อม (เมื่อยื่น)
 - (2) เป็นเช็คขีดคร่อมมาก่อน แต่ถูกลบล้างจนไม่เห็นร่องรอย
5. ธนาคารใช้เงินตามเช็คขีดคร่อมถูกต้องโดยสุจริตไม่ประมาท

ผล

 - (1) ธนาคารหลุดพ้นความรับผิด
 - (2) ผู้สั่งจ่ายหลุดพ้นความรับผิด
 - เฉพาะเช็คตกถึงมือผู้รับแล้ว
 - (3) ผู้สลักหลังหลุดพ้น

ไต่ทศน์ # 2.36 เช็ดขีดคร่อมที่ห้ามเปลี่ยนมือ

เช็ดขีดคร่อมที่ห้ามเปลี่ยนมือ (มาตรา 999)

1. ผู้ได้เช็คไปไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน
2. มาตรา 999 จึงยกเว้นมาตรา 916

ไต่ทศน์ # 2.37 การคุ้มครองธนาคารที่รับเงินตามเช็ดขีดคร่อม

การคุ้มครองธนาคารที่รับเงินตามเช็ดขีดคร่อม (มาตรา 1000)

1. แม้ผู้เคยค้ำไม่มีสิทธิหรือมีสิทธิบกพร่อง
2. ธนาคารที่รับเงินตามเช็ค ไม่ต้องรับผิดชอบ
 - (1) เมื่อกระทำโดยสุจริตไม่ประมาท
 - (2) ธนาคารต้องได้รับเช็คที่มีขีดคร่อมมาก่อนแล้ว
 - (3) เป็นการเรียกเก็บเพื่อประโยชน์ของผู้เคยค้ำ

ไต่ทศน์ # 2.38 ความหมายของตัวสัญญาใช้เงิน

ผู้เกี่ยวข้องในตัวสัญญาใช้เงิน

1. ผู้ออกตัว
2. ผู้รับเงิน

ดอกเบียในตัวสัญญาใช้เงิน

1. มีการคิดดอกเบียได้ (มาตรา 968 (1))
2. คิดดอกเบียได้อัตราร้อยละ 5 ต่อปีนับตั้งแต่วันที่กำหนด (มาตรา 968 (2))
3. ถ้ามีมูลจากการกู้ อัตราดอกเบียตามกฎหมาย

ไต่ถาม # 2.39 บทบัญญัติในตัวแลกเงินที่นำมาบังคับด้วย**บทบัญญัติในตัวแลกเงินที่นำมาบังคับด้วย (มาตรา 985)**

1. มาตรา 911 เรื่องกำหนดดอกเบี้ยในตัว
2. มาตรา 913 วันถึงกำหนดของตัว
3. มาตรา 916 คู่ครองผู้รับโอนตัวโดยสุจริต
4. มาตรา 917, 919, 920, 922-926 การสลักหลัง
5. มาตรา 938-940 อาวัล
6. มาตรา 941-947, 949 การใช้เงิน
 - ไม่นำมาตรา 948 เรื่องผ่อนเวลามาบังคับ
7. มาตรา 950 การสอดเข้าแก้หน้า
8. มาตรา 954-958 การใช้เงินเพื่อแก้หน้า
9. มาตรา 967-971 ความรับผิดชอบของคู่สัญญาและการไล่เบี้ย
10. สำหรับตัวมาจากต่างประเทศ ใช้มาตรา 960-964, 973, 974 การทำคำคัดค้าน

อายุความตัวเงิน

1. ฟ้องผู้รับรองตัวแลกเงิน (มาตรา 1001)
 - (1) 3 ปี
 - (2) นับแต่วันตั้งถึงกำหนด

2. ฟ้องผู้ออกตั๋วสัญญาใช้เงิน (มาตรา 1001)
 - (1) 3 ปี
 - (2) นับแต่วันตั้งถึงกำหนด

3. ฟ้องผู้สั่งจ่ายตัวแลกเงิน ผู้สลักหลัง ผู้รับอาวัล (มาตรา 1002)
 - (1) 1 ปี
 - (2) นับแต่วันตั้งในคำคัดค้าน หรือ
 - (3) นับแต่วันตั้งถึงกำหนด ในกรณีตัวระบุนั้นไม่ต้องทำคำคัดค้าน

4. ฟ้องผู้สั่งจ่ายเช็ค ผู้สลักหลัง ผู้รับอาวัล (มาตรา 1002)
 - (1) 1 ปี
 - (2) นับแต่วันตั้งในเช็ค ไม่ใช่วันที่ธนาคารปฏิเสธ

5. ผู้สลักหลังฟ้องไล่เบี้ยกันเอง (มาตรา 1003)
 - (1) 6 เดือน
 - (2) นับแต่ผู้สลักหลังเข้าถือเอาตัวและใช้เงิน หรือ
 - (3) นับแต่ผู้สลักหลังนั้นถูกฟ้อง

6. อายุความสะกดหยุดลง (มาตรา 1004)
 - (1) อายุความสะกดหยุดลงต่อคู่สัญญาคนใด
 - (2) มีผลเฉพาะคู่สัญญาคนนั้น

ไต่ถาม # 2.41 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงส่วนสำคัญในตัวเงิน

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงส่วนสำคัญในตัวเงิน (มาตรา 1007 วรรค 3)

1. ส่วนสำคัญในตัวเงิน
 - วันที่ลงในตัวเงิน
 - จำนวนเงิน
 - เวลาใช้เงิน
 - สถานที่ใช้เงิน
 - เพิ่มเติมสถานที่ใช้เงินในตัวที่ไม่เจาะจงสถานที่ใช้เงินโดยผู้รับรองมิได้ยินยอม

2. ผลของการแก้ไขที่ชัดเจน (ประจักษ์) (มาตรา 1007 วรรคแรก)
 - ตัวนั้นเสียไปใช้ไม่ได้
 - ใช้ได้กับคู่สัญญาซึ่งเป็นผู้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
 - คู่สัญญาที่ยินยอมด้วยการแก้ไขเปลี่ยนแปลง

3. ผลของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงไม่ประจักษ์ (มาตรา1007 วรรค 2)
 - ผู้ทรงโดยชอบจะเอาประโยชน์จากตัวเงินนั้นได้เสมือนมิได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
 - และผู้ทรงสามารถบังคับการใช้เงินตามเนื้อความเดิมนั้นได้

ไต่ถาม # 2.42 ตัวเงินปลอม

ตัวเงินปลอม (ปลอมลายมือชื่อ) (มาตรา 1008)

1. ความหมายของลายมือชื่อปลอม
 - (1) การลงลายมือชื่อของผู้อื่น
 - (2) โดยเจตนาให้เข้าใจว่าเป็นลายมือชื่อผู้อื่นนั้น

2. ผลที่มีต่อตัวเงิน (มาตรา 1006)
 - (1) ลายมือชื่อปลอมในตัวไม่กระทบกระทั่งความสมบูรณ์ของลายมือชื่ออื่น
 - (2) ต้องอยู่ในบังคับมาตรา 1008

ไต่ทศน์ # 2.43 ลงลายมือชื่อโดยปราศจากอำนาจ

ลงลายมือชื่อโดยปราศจากอำนาจ

1. ความหมายของการลงลายมือชื่อโดยปราศจากอำนาจ
 - (1) ลายมือชื่อที่ลง
 - (2) โดยผู้ถูกอ้างเอาเป็นเจ้าของลายมือชื่อมิได้มอบอำนาจให้ลง
 - (3) ลายมือชื่อที่ลงโดยปราศจากอำนาจนี้อาจให้ล้ตยบบันได้

2. ผลของลายมือชื่อปลอม และลายมือชื่อที่ลงโดยปราศจากอำนาจ (มาตรา 1008)
 - (1) ลายมือชื่อนั้นใช้ไม่ได้เลย
 - (2) ผู้ใดจะอ้างอิงแสวงหาสิทธิใด ๆ ไม่ได้ คือ
 - (ก) เพื่อยึดหน่วงตัวเงินนั้นไว้
 - (ข) เพื่อทำให้ตัวนั้นหลุดพ้น
 - (ค) เพื่อบังคับการใช้เงินเอาแก่คู่สัญญาแห่งตัวเงิน
 - (3) ยกเว้น
 - (ก) ผู้รับรองตัวแลกเงินและผู้ออกตัวสัญญาใช้เงิน ที่ได้ใช้เงินตามตัวนั้น โดยตัวมีการสลักหลังไม่ขาดสาย (มาตรา 949)
 - (ข) ธนาคารที่จ่ายเงินตามเช็คที่มีการสลักหลังปลอม (มาตรา 1009)

ไต่ทศน์ # 2.44 การคุ้มครองธนาคารที่จ่ายเงินโดยสุจริต

การคุ้มครองธนาคารที่จ่ายเงินโดยสุจริต (มาตรา 1009)

1. เงื่อนไข
 - (1) ธนาคารใช้เงินตามเช็คตามทางค้ำปกติ
 - (2) โดยสุจริตและไม่ประมาท
 - (3) แม้การสลักหลังปลอมหรือปราศจากอำนาจ
 - (4) ถือว่าธนาคารใช้เงินไปถูกระเบียบ

2. กรณีไม่ได้รับความคุ้มครอง (ธนาคารต้องรับผิดชอบ)
 - (1) ลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายปลอม
 - (2) แม้ธนาคารสุจริตและไม่ประมาท

ไต่ตทัศน์ # 2.45 ความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็ค

ความผิดอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็ค (พรบ. ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534)

เช็คอันจะเป็นมูลฐานของความผิด

1. ต้องเป็นเช็คที่สมบูรณ์ตามกฎหมาย
2. ต้องมีเจตนาใช้เช็คให้มีผลผูกพันตามกฎหมาย
 - (1) ออกเพื่อชำระหนี้
 - (2) มูลหนี้ที่ออกเช็คชอบด้วยกฎหมาย
 - (3) ถ้าโอนกันมูลหนี้ระหว่างคู่กรณีต้องชอบด้วยกฎหมาย

ไต่ตทัศน์ # 2.46 ลักษณะการกระทำอันเป็นความผิดอาญา

ลักษณะการกระทำอันเป็นความผิดอาญา

(พรบ. ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4)

1. ออกเช็คเพื่อให้มีผลผูกพัน
2. และบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมายโดย
 1. ออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค
 2. ออกเช็คในขณะที่ออกไม่มีเงินในบัญชีพึงใช้เงินได้
 3. ออกเช็คมีจำนวนเงินสูงกว่าจำนวนเงินในบัญชีในขณะที่ออกเช็ค
 4. ออกเช็คและถอนเงินจนเหลือไม่พอจ่ายตามเช็ค
 5. ห้ามธนาคารใช้เงินตามเช็คโดยทุจริต

ไต่ตทัศน์ # 2.47 ลักษณะการออกเช็คที่เป็นความผิดอาญา

ลักษณะการออกเช็คที่เป็นความผิดอาญา

1. ออกเช็คล่วงหน้าเพื่อชำระหนี้
2. ออกเช็คค้ำประกันหนี้ของลูกหนี้ โดยมีมูลหนี้ต่อกัน
3. ออกเช็คใหม่แทนฉบับเก่า ชำระหนี้เดิม
4. ออกเช็คเพื่อชำระหนี้เป็นงวด ๆ
5. ใช้เช็คของบุคคลอื่นและลงชื่อเจ้าของเช็คเป็นผู้สั่งจ่าย

ลักษณะการออกเช็คที่ไม่เป็นความผิด

1. ออกเช็คชำระหนี้ที่ผิดกฎหมาย
2. ออกเช็คเพื่อประกันหนี้เงินกู้
3. ออกเช็คเป็นประกันการเล่นแชร์
4. ออกเช็คไม่ได้ลงวันที่ แม้ผู้ทรงหรือธนาคารจะได้ลงวันโดยสุจริต
5. ตกลงให้ออกเช็คออกแลกเงินสดก่อน แต่กันเอาไว้ไปขึ้นเงินโดยไม่นำมาแลก
6. แก่จำนวนเงินในเช็ค
7. เขียนเช็คแล้วทำลาย
8. เจ้าหนี้รู้ว่าผู้ออกไม่มีเงินในบัญชี

แบบประเมินผลตนเองของนักศึกษาหลังการสอนเสริม

ครั้งที่ 2

ชุดวิชา กฎหมายพาณิชย์ 3

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องตัวเงิน

คำแนะนำ ขอให้อ่านคำถามต่อไปนี้อย่างละเอียด และเขียนเครื่องหมาย ✓ ที่ข้อคำตอบที่นักศึกษาเห็นว่าถูกต้อง นักศึกษามีเวลาทำแบบประเมินผลชุดนี้ 15 นาที

1. ข้อใดต่อไปนี้อยู่ใน**ไม่ใช่**ตัวเงิน

- ก. ตัวแลกเงิน
- ข. ตัวสัญญาใช้เงิน
- ค. เช็ค
- ง. พันธบัตร
- จ. ดราฟ

2. ผู้รับเงินและผู้ทรงตัวเงิน มีฐานะใดในตัวเงิน

- ก. เจ้าหนี้
- ข. ลูกหนี้
- ค. ผู้รับรอง
- ง. ผู้ค้ำประกัน
- จ. ผู้รับเงินเป็นเจ้าหนี้ ผู้ทรงเป็นลูกหนี้

3. บุคคลใดต่อไปนี้อยู่**ไม่ใช่**ลูกหนี้ในตัวเงิน

- ก. ผู้สั่งจ่าย
- ข. ผู้จ่ายเงิน
- ค. ผู้รับรอง
- ง. ผู้อาวัล
- จ. ผู้สั่งจ่ายและผู้รับรอง

4. บุคคลใดต่อไปนี้อยู่**ไม่ใช่**ผู้ทรงตัวเงิน

- ก. บุคคลผู้มีตัวเงินไว้ในครอบครองในฐานะเป็นผู้รับเงิน
- ข. บุคคลผู้มีตัวเงินไว้ในครอบครองในฐานะเป็นผู้รับสลักหลัง
- ค. ผู้ถือตัวเงินสั่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ
- ง. บุคคลผู้มีตัวเงินไว้ในครอบครองในฐานะเป็นผู้รับเงินหรือผู้รับสลักหลัง
- จ. ผู้จ่ายเงินที่รับรองตัวเงิน

5. นายฟ้าออกเช็คสั่งจ่ายเงินให้นายเหลือง นายเหลืองสลักหลังโอนให้นายแดง นายแดงนำเช็คไปยื่นต่อธนาคาร ให้จ่ายเงิน ธนาคารปฏิเสธการจ่ายเงิน เนื่องจากบัญชีไม่พอจ่าย ใครบ้างต้องรับผิดชอบ

- ก. นายฟ้า
- ข. นายเหลือง
- ค. นายแดง
- ง. ธนาคาร
- จ. นายฟ้า นายเหลือง

6. รายการในตัวแลกเงินรายการที่ (4) วันถึงกำหนดการใช้เงิน หากผู้สั่งจ่ายไม่ได้เขียนไว้ กฎหมายกำหนดให้ผู้ใดกรอกลงได้ หากทำโดยสุจริต

- ก. ผู้รับเงิน
- ข. ผู้ใช้เงิน
- ค. ผู้รับรอง
- ง. ผู้ทรง
- จ. ผู้สลักหลัง

7. ในตัวผู้ถือ หากมีผู้เขียนข้อความว่าอาวัลแล้วลงลายมือชื่อด้านหลังตัวนั้น มีผลอย่างไรตามกฎหมาย

- ก. เป็นการค้ำประกันผู้จ่าย
- ข. เป็นการค้ำประกันผู้สั่งจ่าย
- ค. เป็นการค้ำประกันผู้สลักหลัง
- ง. เป็นการค้ำประกันผู้ลงลายมือชื่อในตัว
- จ. เป็นการค้ำประกันผู้รับรอง

8. ในตัวสัญญาใช้เงินไม่มีบุคคลใด

- ก. ผู้สั่งจ่าย
- ข. ผู้จ่าย
- ค. ผู้ทรง
- ง. ผู้รับเงิน
- จ. ผู้ออกตัว

9. การปลอมตัวเงินตามมาตรา 1008 นั้น หมายความว่า การทำสิ่งใดต่อไปนี้

- ก. ปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่าย
- ข. ปลอมลายมือชื่อผู้สลักหลัง
- ค. แก้ไขจำนวนเงินในตัว
- ง. แก้ไขวันที่ที่ลงในตัว
- จ. ปลอมลายมือชื่อผู้สั่งจ่ายหรือปลอมลายมือชื่อผู้สลักหลัง

10. การฟ้องผู้รับรองตัวเงิน ต้องฟ้องภายในกำหนดเวลาใด
- ก. ภายใน 6 เดือนนับแต่วันตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน
 - ข. ภายใน 1 ปี นับแต่วันตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน
 - ค. ภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ออกตัว
 - ง. ภายใน 3 ปี นับแต่วันตัวเงินนั้นถึงกำหนดใช้เงิน
 - จ. ภายในกำหนด 3 ปี นับแต่วันที่ออกตัว

เฉลยแบบประเมินผลตนเองก่อนและหลังการสอนเสริม

ครั้งที่ 2

ชุดวิชา กฎหมายพาณิชย์ 3

ก่อนรับการสอนเสริม	หลังรับการสอนเสริม
1. ค	1. ง
2. จ	2. ก
3. จ	3. ข
4. จ	4. จ
5. ง	5. จ
6. ง	6. ง
7. ค	7. ข
8. ข	8. ก
9. จ	9. จ
10. ค	10. ง

